

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.5.2.
COM(2012) 196 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

A gyermekbarát internet európai stratégiája

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK

A gyermekbarát internet európai stratégiája

Amint azt az EU gyermekjogi ütemterve¹ is kihangsúlyozta, a gyermekeket² érintő szakpolitikák nem kellő mértékű fejlesztése hosszú távon komoly hatást gyakorolhat társadalmainkra. Az európai digitális menetrend³ célul tűzi ki, hogy a digitális szolgáltatások minden európai polgárhoz eljussanak, az internethasználó gyermekek viszont több szempontból is kiszolgáltatottak, ennél fogva speciális igényeik vannak; ezekkel az igényekkel külön foglalkozni kell annak érdekében, hogy a gyermekek kihasználhassák az interneten a tudáshoz való hozzáférés, a kommunikáció, a készségfejlesztés, valamint a karrierkilátásaik és foglalkoztathatóságuk javítása terén kínálkozó lehetőségeket⁴.

A gyerekek egyre több eszköz segítségével, egyre fiatalabban, így egyre gyakrabban kerülnek kapcsolatba az internettel. Ennél fogva szükségesség vált, hogy az igényeiket megfelelően figyelembe vevő stratégiát hozzunk létre. Kifejezetten a gyermekeknek szánt új és jobb minőségű tartalmak és szolgáltatások fejlesztésére van szükség. Garantálni kell a gyermekek online biztonságát. Az elemzések ráadásul rámutattak arra, hogy a gyermek felhasználók egyre népesebb táborának igényeihez jobban illeszkedő internet új üzleti lehetőségeket teremt az innovatív tartalmakat és szolgáltatásokat fejlesztő vállalkozások számára. A belső piac nagyságát kihasználni képes európai vállalatok kedvező helyzetben lehetnének a növekedés és munkahelyteremtés e lehetőségeinek kiaknázásához.

A gyermekek digitális világban való védelméről szóló, 2011. november 28-i tanácsi következtetéseken is hangsúlyt kapott, hogy a gyermekek igényeihez jobban alkalmazkodó internet létrehozásához több szakpolitika együttes fellépésére van szükség. Jelenleg is kialakítás alatt állnak nemzeti, európai és ágazati szintű fellépések. Ezeket az alapkövetelményeket meghatározó és a szétaprózódást megelőzni képes európai szintű stratégia keretében kell összefogni. Lehetőségként felmerül a szabályozás is, azonban ahol lehet, ezt célszerű lenne kerülni, helyette pedig rugalmasabb önszabályozó eszközöket alkalmazni, valamint a képzést és a felkészítést támogatni.

A stratégia a következő négy, egymást támogató fő „pillér” köré szerveződik: (1) a gyermekeknek szóló minőségi online tartalom fejlesztésének ösztönzése; (2) a tudatosságnövelő és felkészítő intézkedések fokozása; (3) biztonságos online környezet teremtése a gyermekek számára; valamint (4) küzdelem a gyermekek szexuális zaklatása és kizsákmányolása ellen. A stratégiában a Bizottság javaslatot tesz a saját maga, a tagállamok és az ágazati értéklánc egyes tagjai által teendő intézkedésekre.

¹ COM(2011) 60 végleges.

² Ebben az összefüggésben gyermek alatt – az ENSZ gyermekjogi egyezményében található meghatározás szerint – a 18. életévüket be nem töltött személyek értendők.

³ COM(2010) 245 végleges/2

⁴ Az EU e-készségekre irányuló stratégiájának kiemelt célkitűzései: „E-készségek a 21. századra”, COM(2007) 496.

1. MIÉRT VAN SZÜKSÉG MOST EURÓPAI SZINTŰ STRATÉGIÁRA?

1.1. Új lehetőségek a gyermekek és a vállalkozások számára

Noha az internet nem gyermekek általi használatra készült, a szülők elmondása szerint a 6 és 17 év közötti európai gyermekek 75 %-a használja azt⁵. A 15–16 évesek arról számoltak be, hogy 11 éves korukban csatlakoztak első ízben az internetre. Ezzel szemben a 9–10 éveseket megkérdezve az derül ki, hogy átlagosan már 7 évesen elkezdték használni. Az internethasználó 9–16 éves gyermekek 33 %-a úgy nyilatkozott, hogy mobiltelefont vagy más kézi eszközt használ erre a célra⁶.

Az internethasználó gyermekek kiszolgáltatottak, speciális igényeik vannak, és ezt el kell ismerni. Az internet és az IKT széles körben kínál lehetőségeket a gyermekeknek játékra, tanulásra, innovatív és kreatív tevékenységekre, egymással való kommunikációra és önkifejezésre, társadalmi részvételre és együttműködésre, az őket körülvevő világgal kapcsolatos tájékozódásra, alapkészségek fejlesztésére és jogaik gyakorlására⁷. A gyermekek ugyanakkor védelemre is szorulnak.

A gyermekek igényeire való odafigyelés számos üzleti lehetőséget is teremt. 2012-ben a digitálistartalom-piac volumene világszinten eléri a 113 milliárd EUR-t⁸. A mobilalkalmazások piaca jelenleg 5 milliárd EUR-t képvisel, és 2015-re – főként a játékoknak és a világszinten 5 milliárd mobil-előfizetésnek köszönhetően – várhatóan 27 milliárd EUR-ra nő majd. Az előrejelzések szerint ekkorra a videojáték-piaci értékesítések világszinten elérik a 62 milliárd EUR-t⁹. A gyermekek által előszeretettel használt táblagépek, okostelefonok és laptopok térhódításával a kisgyermeket és a tizenéveseket célzó interaktív, kreatív és oktatási célú online tartalmak jelentős piaci potenciált képviselnek. Az online és mobilalkalmazások és játékok eddig nem tapasztalt üzleti és fejlesztési lehetőségeket jelentenek, mindenekelőtt a kv-k és a tartalomalkotók számára, mivel közvetlen kapcsolatot tesznek lehetővé a potenciális felhasználóval/ügyféllel. Maguk a gyermekek is tartalomalkotókká válhatnak és vállalkozást indíthatnak.

⁵ Az Eurobarométer gyorsfelmérése, 2008.

⁶ Forrás: Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K.: Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full findings. (2011). (Internetes kockázatok és biztonság az európai gyermekek szemszögéből: a teljes vizsgálat, 2011.) Készült az EUKidsOnline II projekt keretében.

⁷ Az EU gyermekjogi ütemtervében (COM(2011) 60 végleges) meghatározottak szerint; az ütemterv lefekteti azokat az általános elveket, amelyek biztosítják, hogy az Unió mintaszerűen léphessen fel az Európai Unió alapjogi chartájának és az ENSZ gyermekjogi egyezményének tiszteletben tartása érdekében. Az EU gyermekjogi ütemtervének értelmében a Bizottság létrehozta a Gyereksarok elnevezésű weboldalt (Kids' Corner, <http://europa.eu/kids-corner/>) és elindította a gyermekek jogaival kapcsolatos tájékoztatás céljából létrehozott weboldalt (<http://ec.europa.eu/0-18/>).

⁸ http://www.tavess.com/DigitalContentDelivery_June11.php, letöltés: 2012. március 20. A cikkben dollárban megadott összegeket (a 2012. március 20-i árfolyam alapján) EUR-ban tüntettük fel.

⁹ A The Economist internetes kiadása, letöltés: 2012. március 20. A cikkben dollárban megadott összegeket (a 2012. március 20-i árfolyam alapján) EUR-ban tüntettük fel. <http://www.economist.com/node/21541164?frsc=dg%7Cb>.

1.2. Jelenleg tapasztalt különbségek és akadályok

1.2.1. Töredezett piac

A gyermekek biztonságára vonatkozó meglévő ajánlások tagállamok általi végrehajtásáról szóló bizottsági jelentésből¹⁰ az derül ki, hogy a tagállamok általában véve fokozzák erőfeszítéseiket a digitális kihívások kezelésére, azonban a hozott intézkedések elégtelenek bizonyulnak. A tagállamok különböző, szabályozáson, illetve önszabályozáson alapuló politikákat alkalmaznak, egyebek mellett szülői felügyeleti eszközöket, tartalomminősítést és a káros és jogellenes tartalom bejelentésének lehetőségét.

Az Egyesült Királyságban az internetszolgáltatók a „tudatos választást”¹¹ támogató gyakorlati kódexet¹² fogadtak el, amelynek követéséről a szolgáltatók maguk dönthetnek; Franciaországban a szolgáltatók kötelesek ügyfeleik részére ingyenesen szülői felügyeleti szoftvert rendelkezésre bocsátani; Németországban hitelesített „ifjúságvédelmi szoftver” áll rendelkezésre, amellyel megakadályozható, hogy a gyermekek káros tartalmakat kínáló weboldalakhoz férjenek hozzá. Más országokban nem létezik ezekhez hasonló intézkedés.

Németországban a fentiekén túl olyan önszabályozási keretet hoztak létre, amelyen keresztül a szolgáltatóknak módjukban áll a különböző online tartalmakat – például videoklipeket, weboldalakat és internetes játékokat – minősíteni. Az Egyesült Királyságban készült Bailey-jelentés¹³ egyik ajánlása az volt, hogy korhatár-besorolást kellene alkalmazni a zenei videoklipek esetében. Más országokban nem létezik az online tartalmak minősítésére vonatkozó rendelkezés.

Finnországban és Belgiumban szintén születtek ágazati magatartási kódexek: Finnországban a közösségi médiumok területén, Belgiumban pedig a szolgáltatók ennél is nagyobb körére vonatkozóan.

Az Egyesült Királyságban, Spanyolországban, Olaszországban és a Cseh Köztársaságban a rendőrség, nem kormányzati szervezetek, illetőleg az ágazati szereplők támogatásával különféle mechanizmusok jöttek létre a káros és jogellenes tartalmak és magatartás bejelentésére.

Noha az ilyen intézkedések kedvező hatást gyakorolhatnak a nemzeti piacokra és a felhasználókra, egyúttal elmélyíthetik a piac töredezettségét, és akadályokat gördíthetnek különösen az európai szolgáltatók elé, ideértve a kkv-kat is, amelyeknek nincs arra kapacitásuk, hogy eleget tegyenek a különböző országok különböző szakpolitikai rendszerei által támasztott elvárásoknak, így nem élvezhetik az egységes digitális piac nyújtotta előnyöket. Mindeközben világosan látható, hogy az Európa különböző részein élő gyermekek az internethasználat tekintetében nem részesülnek ugyanolyan mértékű felkészítésben és védelemben.

¹⁰ A gyermekek védelme a digitális világban, COM(2011) 556 végleges.

¹¹ Ez azt jelenti, hogy az ügyféltől a vásárlás alkalmával megkérdezzük, kíván-e élni szülői felügyeleti eszközökkel, és azokat ingyen ajánlják fel.

¹² A szülői felügyeleti eszközökről szóló, a BT, a Talk Talk, a Virgin Media és a Sky nevű szolgáltatók által aláírt magatartási szabályok: http://www.productsandservices.bt.com/consumer/assets/downloads/BT_TalkTalk_Sky_Virgin_Code_of_Practice_28_Oct.pdf.

¹³ <http://www.education.gov.uk/inthenews/inthenews/a0077662/bailey-review-of-the-commercialisation-and-sexualisation-of-childhood-final-report-published>.

1.2.2. Az európai piac nem képes a védelmi intézkedések meghozatalára és a tartalom jó minőségének biztosítására

Egyelőre nem alakult ki az a szemlélet, hogy a gyermekek olyan célcsoportot képviselnek, amelybe érdemes invesztálni. A gyermekek védelmét szolgáló és az internetes tevékenységük biztonságos és felelősségteljes végzését lehetővé tevő eszközök (pl. szülői felügyeleti eszközök) készülékekbe és szolgáltatásokba történő beépítésére a vállalatok költségnövelő tételként tekintenek, és minél kevésbé vannak meggyőződve arról, hogy a piac elég nagy lesz ahhoz, hogy ráfordításuk megtérüljön, annál kevésbé hajlandók ilyen eszközöket fejleszteni és piacra dobni.

A szülői felügyeleti eszközök összehasonlító teljesítményértékeléséből¹⁴ az derül ki, hogy az eszközök többsége csak angol nyelven hatásos. Az újabb készülékek újabb problémákat vetnek fel: nem sok olyan biztonsági eszköz létezik, amely használható lenne a gyermekek által egyre gyakrabban internetezésre használt készülékek – játékkonzolok, táblagépek és mobiltelefonok – esetében, és nem léteznek megoldások olyan felhasználók számára, akik böngésző helyett mobiltelefonon vagy táblagépen futó alkalmazás segítségével töltenek le tartalmakat.

Egyszersmind nem áll rendelkezésre elég minőségi tartalom. Egy egész Európára kiterjedő felmérés¹⁵ szerint a 9–12 éveseknek csupán 32 %-a gondolja úgy, hogy elegendő, a korukbeli „gyerekeknek való jó dolog” érhető el az interneten¹⁶.

Az alkalmazások szegmensében olyan tartalombesorolási rendszereket alkalmaznak, amelyeket nem az európai piacok és felhasználók számára fejlesztettek ki.

1.2.3. A kockázatok kezelése a szolgáltatásokba és a tartalmakba vetett bizalom megszilárdítása érdekében

A kutatások tanúsága szerint az európaiak a tagállamok között fennálló figyelemreméltó különbségek ellenére meglehetősen egyöntetűen rangsorolják a tapasztalt kockázatokat¹⁷. 2010-ben 10 európai gyermek közül 4 számolt be arról, hogy az alábbi kockázatok valamelyikének volt kitéve: online kommunikáció olyan személlyel, akivel személyesen még nem találkozott; anorexiára, önkárosításra, kábítószer-fogyasztásra vagy öngyilkosságra buzdító, felhasználók által létrehozott tartalom; szexképek az interneten, személyes adatokkal való visszaélés; személyes találkozó az interneten keresztül megismert személyekkel;

¹⁴ A bizottsági támogatással készült „SIP Bench study” nevű tanulmány keretében szakértők értékelik azokat a termékeket, eszközöket és szolgáltatásokat, amelyek lehetővé teszik a felhasználó számára, hogy szabályozza a gyermekek nem megfelelő online tartalomhoz való hozzáférését.

¹⁵ Lásd az 6. lábjegyzetet.

¹⁶ A Bizottság – a belga, a cseh, a francia, a görög, a holland, az izlandi, a lengyel, a lett, a magyar, a német, az olasz, a portugál, a spanyol és a szlovén Biztonságosabb Internet Központtal együttműködésben – 2011-ben egész Európára kiterjedő versenyt rendezett, melynek témája a gyermekeknek szánt, minőségi online tartalmak létrehozása volt. A versenyen két témában lehetett nevezni: felnőttek által létrehozott tartalom, illetve tizenévesek által kisebb gyermekek számára létrehozott tartalom. A „felnőttek által létrehozott tartalom” témakörben benyújtott tartalmak tekintetében országról országra igen nagy különbségek jelentkeztek: Portugáliából, Olaszországból és Szlovéniából 3, 6, illetve 7, míg Lengyelországból, Németországból és Hollandiából 84, 92, illetve 200 szolgáltató nyújtott be pályázatot.

¹⁷ Forrás: Livingstone, S., & Haddon, L.: EU Kids Online Final Report (2009), (EU Kids Online zárójelentés, 2009.) Készült az EU Kids Online I projekt keretében.

internetes zaklatás¹⁸. Új online viselkedésformák is terjedőben vannak, pl. más gyermekek elleni fizikai erőszakról mobiltelefon kamerája segítségével készült felvételek terjesztése¹⁹, valamint szexképek/szexuális tartalmú üzenetek küldése társfelhasználóknak²⁰.

Egyre népszerűbbek az olyan újszerű szolgáltatások, mint a földrajzi helymeghatározás, amelyek a magánélet védelmét érintő kérdéseket vethetnek fel. Szaporodnak az online hirdetések, és a gyermekek még nem képesek kritikusan kezelni ezeket²¹.

Ezenkívül egyre inkább az interneten keresztül történik az emberkereskedelem áldozatainak, többek között gyermekeknek a toborzása és az ilyesféle szolgáltatások hirdetése²². Az internet olyan környezetet biztosít, amelyben gyermekek szexuális zaklatásával kapcsolatos anyagok is könnyűszerrel terjeszthetők. Ez a probléma ugyan nem kapcsolódik a gyermekek internethasználatához, azonban mint áldozatokat érinti őket. Az Internet Watch Foundation (IWF) szerint a gyermekek szexuális zaklatásával igazoltan összefüggésbe hozható URL-ek több mint 40 %-át Európában és Oroszországban tartják fent (a tárhelyszolgáltató működési helyét tekintve). A gyermekek szexuális zaklatását ábrázoló képek immár a weboldalaktól eltérő online csatornákon (pl. fájlcsere hálózatokon) is terjednek. Tekintve az internet határokat nem ismerő voltát és azt, hogy a gyermekek zaklatását ábrázoló képek Európán szerte illegálisak, európai szintű fellépésre van szükség a területen.

1.2.4. Készséghiány

A becslések szerint 2015-re az állások 90 %-ában valamennyi ágazatban szükség lesz számítástechnikai készségekre, ezzel szemben az európai fiatalok csupán 25 %-a számol be arról, hogy „magas szintű” internetes alapkészségekkel rendelkezik (telefonhívások bonyolítása az interneten, weboldalak létrehozása, fájlcsere alkalmazások használata)²³. Annak ellenére, hogy az európai gyermekeket előszeretettel tekintjük a „digitális generáció” tagjainak, a kutatások komoly hiányosságokra mutatnak rá digitális jártasságukat illetően. Például az internethasználó 9–12 éves európaiak 38 %-a rendelkezik profillal valamelyik közösségi oldalon, ugyanakkor állításuk szerint a 11–12 évesek csupán 56 %-a tudja, hogyan módosíthatja az adatvédelmi beállításokat²⁴. A kutatások arra is rávilágítottak, hogy kapcsolat áll fenn a digitális jártasságok köre és a gyermekek által végzett online tevékenységek között²⁵. Ebből következően a biztonsági készségek fejlesztésével adott esetben más online tevékenységekhez kapcsolódó egyéb készségek is fejleszthetők lennének.

¹⁸ Forrás: O'Neill, B., Livingstone, S., & McLaughlin, S.: Final recommendations for policy, methodology and research (2011). (Végső ajánlások a szakpolitika, a módszertan és a kutatás számára, 2001.) Készült az EUKidsOnline II projekt keretében.

¹⁹ Közismert nevén „happy slapping”.

²⁰ Közismert nevén „sexting”.

²¹ OECD (2011): The protection of children online: Risks faced by children online and policies to protect them (A gyermekek online védelme – a gyermekeket érintő internetes kockázatok és a kivédésükre irányuló politikák), OECD Digital Economy Papers, No 179, OECD Publishing.

²² Ld. az Európának a szervezett bűnözés általi fenyegetettség értékeléséről készült 2011-es jelentését és az Európa Tanács 2007-es tanulmányát az emberkereskedelem áldozatainak toborzása céljából elkövetett internetes visszaélésekről.

²³ E-skills fact sheet (tájékoztató az e-készségekről): http://skills-week.ec.europa.eu/c/document_library/get_file?uuid=6f0a6d8e-49e7-42ac-8f2b-f5adba460afc&groupId=10136.

²⁴ Forrás: Livingstone, S., Ólafsson, K. & Staksrud, E.: Social Networking, Age and Privacy (2011) (Közösségi hálózatok, életkor és adatvédelem, 2011.) Készült az EUKidsOnline II projekt keretében.

²⁵ Lásd a 6. lábjegyzetet.

2. EGY ÚJ RENDSZER FELÉ: A GYERMEKBARÁT INTERNET EURÓPAI STRATÉGIÁJA

Az évek során számos európai szintű politikai intézkedés született a gyermekek javára. Ezek azonban sok esetben egy konkrét területre összpontosítottak, például a műsorcsatornákra²⁶ vagy a technológiai platformokra²⁷, és nem alkottak összefüggő keretet. Az eddigi uniós politika nem ismerte fel kellőképpen, hogy a gyermekek az internet szempontjából külön célközönséget képviselnek, és speciális igényeik kielégítéséhez új szemléletre van szükség. Európának olyan stratégiára van szüksége, amely megakadályozza a piac szétaprózódását, és az EU-ban élő internethasználó gyermekek számára biztonságosabb és a fejlődésüket jobban szolgáló környezetet hoz létre.

Jogszabályokra, önszabályozásra és pénzügyi támogatásra épülő eszközök kombinációját javasolt alkalmazni. A jogszabályok elfogadása mint lehetőség megtartása mellett előnyben kell részesíteni az önszabályozást, amely a lehető legrugalmasabb keretet biztosítja ahhoz, hogy kézzelfogható eredmények jöjjenek létre a területen. Ugyanakkor olyan, dinamikus folyamatot kell újtárra indítani, amely megfelel az olyan új kihívásoknak, mint például a technológiai konvergencia²⁸, és egyúttal megfelelő teljesítményértékelési és független nyomkövetési mechanizmusokat kínál. A stratégiában meghatározott cselekvéseket a Bizottság ezenkívül támogatni fogja a „Biztonságosabb Internet” program²⁹ (2009-2013), az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz³⁰ és 2014-től kezdődően a „Horizont 2020” keretprogram³¹ költségvetéséből is.

²⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv); A Tanács 98/560/EK ajánlása (1998. szeptember 24.) a kiskorúak és az emberi méltóság összehasonlítható és hatékony védelmének megvalósítását célzó nemzeti keretek elősegítése által az európai audiovizuális és információs szolgáltatási ágazat versenyképességének fejlesztéséről; Az Európai Parlament és a Tanács 2006/952/EK ajánlása (2006. december 20.) a kiskorúak és az emberi méltóság védelméről és a válaszadás jogáról az európai audiovizuális és on-line információs szolgáltatási ipar versenyképességével összefüggésben.

²⁷ A fiatal tizenévesek és a gyermekek biztonságosabb mobiltelefon-használatáról szóló európai keretmegállapodás mobilszolgáltatók általi aláírása megmutatja az utóbbiak elkötelezettségét a hozzáférés-ellenőrzési mechanizmusok rendelkezésre bocsátása, a tudatosítás és az oktatás előmozdítása, a kereskedelmi tartalmak besorolási rendszerének megvalósítása, valamint a mobil közösségi szolgáltatásokban és az interneten megjelenő illegális tartalmak elleni küzdelem iránt; a közösségi hálózatépítő weboldalak működtetői által aláírt, „Biztonságosabb közösségi hálózatépítési elveket az EU-nak!” elnevezésű megállapodás arra kötelezi az aláíró feleket, hogy felhívják a figyelmet az oktató célú biztonsági üzenetekre, biztosítsák, hogy a szolgáltatásaik megfelelnek a célcsoport életkorának, eszközök és technológiák segítségével felelős magatartásra neveljék a felhasználókat, alkalmazzanak egyszerűen használható bejelentési mechanizmusokat, reagáljanak a jogsértő magatartásra és az illegális tartalmakra vonatkozó bejelentésekre, alakítsanak olyan, biztonságos szemléletmódot, amely szavatolja a személyes adatok biztonságát és a magánélet védelmét, és ösztönözzék e szemlélet alkalmazását, továbbá végezzenek értékelést az illegális és tiltott tartalmak/magatartás felülvizsgálatára alkalmas eszközökről; a PEGI egy, a számítógépes és videojátékok korhatár-besorolására irányuló, 30 európai ország által aláírt páneurópai megállapodás.

²⁸ Az önszabályozás kezdetben a Bizottság által szervezett, a gyermekeink internetes biztonságáért létrejött koalícióra épít majd. A koalíció az üzletág valamennyi szektorában aktív jelentősebb európai nagyvállalatok támogatását élvez, amelyek vállalták, hogy részt vesznek öt konkrét cselekvés 2012 decemberéig történő végrehajtásában.

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 1351/2008/EK határozata (2008. december 16.) az Internetet és egyéb kommunikációs technológiákat használó gyermekek védelmére irányuló többéves közösségi program létrehozásáról.

³⁰ A többéves pénzügyi kereten belül létrehozott európai összekapcsolódási eszköz (CEF) – Az Európa 2020 stratégia költségvetése, COM(2011) 500, I. és II. rész; Javaslat: az Európai Parlament és a Tanács

2.1. Gyermeknek és fiataloknak szóló minőségi online tartalmak

A gyermekeknek és a fiataloknak szóló minőségi online tartalmak előállításának ösztönzése a fiatalok és az egységes digitális piac javát egyaránt szolgálja. A stratégia a cselekvések két, egymással összefonódó vonulatát támogatja, amelyek csak együtt végrehajtva lehetnek eredményesek.

2.1.1. A gyermekeknek szóló kreatív és oktatási célú online tartalmak előállításának ösztönzése

A kisgyermeknek olyan „internetes játszóterekre” van szükségük, ahol egyszerre játszhatnak és tanulhatnak; a tizenévesek pedig olyan kreatív és oktató jellegű játékoknak látnák hasznát, amelyek serkentik képzelőerejüket és az internet eredményes használata felé terelik őket. Mindeközben a technológia egyre inkább beférkőzik az osztályterembe, bármelyik korosztályról legyen is szó. A technológia felhasználásával történő interaktív tanulás serkentheti a kreativitást és fejlesztheti a kritikus gondolkodást. Ennek előmozdítása érdekében olyan tartalmak létrehozását szükséges szorgalmazni, amelyek egyszerre támogatják a gyermekek és az európai egységes digitális piac fejlődését. Egyes országokban, például Németországban olyan kezdeményezések zajlanak, amelyek feladata a gyermekeknek szóló, konkrét kritériumoknak és/vagy normáknak megfelelő minőségi tartalmak előállításának ösztönzése és ismertségének növelése.

2.1.2. A kisgyermek internethasználattal kapcsolatos pozitív tapasztalatainak gyarapítása

Az internetező fiatalok többsége ma is sokkal inkább „fogyasztó”, mint alkotó. Ezért a cél a kreativitás és az internet eredményes használatának ösztönzése, melynek révén nemcsak digitális jártasságuk fejlődik, hanem képesek lesznek arra is, hogy felnőve biztonságos és kreatív módon alakítsák az őket körülvevő világot, közösségeket építsenek és a részvételen alapuló társadalom aktív tagjaivá váljanak. Ez adott esetben ösztönözheti a technológiai innovációt és a vállalkozások beindítását is, amelyek hozzájárulnak az egységes digitális piac megvalósulásához.

A Bizottság:

- támogatja az életkori sajátosságoknak megfelelő tartalmakhoz (például fehérlisták³² és gyermekbarát böngészők) hozzáférést biztosító eszközök interoperábilis platformjait, szem előtt tartva a folyamatos minőségellenőrzés kérdését.
- „A gyermekeknek szóló legjobb online tartalom” verseny és hasonló projektek és kezdeményezések támogatásán keresztül ösztönzi a kreatív tartalmak területén a gyermekek által, illetve érdekében végrehajtott innovációt.

rendelete az európai összekapcsolódási eszköz létrehozásáról, COM(2011) 665, a CEF-re és az EU többéves pénzügyi keretére irányuló javaslatra vonatkozó végső határozat és végső összegek sérelme nélkül, figyelemmel az Európa 2020 stratégia tágabb politikai összefüggéseire.

³¹ Az EU kutatási és innovációs keretprogramja, a „Horizont 2020” keretprogramra és az EU többéves pénzügyi keretére irányuló javaslatra vonatkozó végső határozat és végső összegek sérelme nélkül, figyelemmel az Európa 2020 stratégia tágabb politikai összefüggéseire.

³² A jelen kontextusban a fehérlista weboldalak olyan ellenőrzött listáját jelenti, amelyek fiatalok számára megfelelő minőségi tartalmakat szolgáltatnak. A listát a területen jártas (állami és/vagy magánszférabeli) szakértők állítanák össze és tartanák karban, egyrészt a felhasználók adott oldalakra tett javaslatai, másrészt közvetlenül a vállalatok jelentkezései alapján (mint például a német fragFINN kezdeményezés esetében).

Az *ágazat* feladata:

- célzott, gyermekeknek szóló minőségi interaktív tartalom, valamint a gyermekek kreativitását serkentő és tanulását segítő, felhasználóbarát eszközök fejlesztése és rendelkezésre bocsátása.
- a területen belül maguktól a gyermekektől, az iskoláktól és a nem kormányzati szervezetektől kiinduló kezdeményezések pénzügyi és/vagy műszaki támogatása.

A *tagállamok* feladata:

- a Bizottsághoz hasonlóan a gyermekeknek szóló minőségi online tartalmak előállítását célzó kezdeményezések támogatása és tevékeny előmozdítása.
- a Bizottság támogatásával egyeztetés a többi tagállammal a területen, valamint a gyermekeknek szóló minőségi online tartalmakra vonatkozó normák érvényre juttatása³³.

2.2. A tudatosságnövelő és felkészítő intézkedések fokozása

A gyermekeknek, azok szüleinek, a kisgyermeknevelőknek és a tanároknak ismerniük kell az internetező gyermekekre leselkedő veszélyeket, valamint az ezekkel a veszélyekkel szembeni védekezést és az azok legyőzését lehetővé tevő eszközöket és módszereket. Ahhoz, hogy a gyermekek a részvételen alapuló társadalom aktív tagjaivá válhassanak, szert kell tenniük az ehhez szükséges kritikus gondolkodásmódra, digitális jártasságokra és médiaműveltségre. Biztosítanunk kell számukra az életkoruknak megfelelő eszközökhöz való hozzáférést és az azok használatához szükséges útmutatást annak érdekében, hogy internetes tevékenységeiket biztonságosan és felelősségteljesen végezhessék. A tudatosságnövelő és felkészítő intézkedések középpontjában annak a törekvésnek kell állnia, hogy a gyermekekben kifejlődjenek az online környezetben szükséges önvédelmi képességek és felelősségtudat.

2.2.1. Digitális jártasság és médiaműveltség³⁴, a biztonságos internetezés iskolai oktatása

A digitális jártasságok és a médiaműveltség elengedhetetlenek a gyermekek internethasználata szempontjából. Mivel a gyermekek igen korán elkezdnek internetezni, a végrehajtási terveket a kisgyermek és tizenévesek különböző igényeihez és önállósági fokához igazítva már kisgyermekkorban el kell kezdeni az online biztonsággal kapcsolatos oktatást. A különféle korú, anyagi és családi háttérű gyerekeknek és az internetes biztonsági üzenetek legfontosabb címzettjeinek, azaz a tanároknak és (közvetetten) a szülőknek a többsége leginkább az iskolákon keresztül érhető el. Az online biztonság Európában jelenleg 23 oktatási rendszerben szerepel külön témakörként a tantervben³⁵, de releváns online oktatási forrásanyagok hiányában a végrehajtás elégtelen. Az online biztonság iskolai oktatása az európai digitális menetrendben megfogalmazott cselekvések között is szerepel.

A *tagállamok* feladata:

³³ A „Biztonságosabb Internet” program keretében 2010-ben összeállították a gyermekeknek és fiataloknak szóló online tartalmak előállítására és rendelkezésre bocsátására vonatkozó iránymutatások jegyzékét:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/docs/competition/final_draft.pdf.

³⁴ A Bizottság a következő két dokumentumban válaszolt fel a digitális környezethez igazodó médiaműveltség európai megközelítését: Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A digitális környezethez igazodó médiaműveltség európai megközelítése, COM(2007) 833; A Bizottság ajánlása (2009.8.20.) egy versenyképesebb audiovizuális és tartalomipar, továbbá egy befogadó tudásalapú társadalom érdekében a digitális környezethez igazodó médiaműveltségről, C(2009) 6464.

³⁵ http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/121EN.pdf.

- az arra irányuló stratégiák végrehajtására tett erőfeszítések fokozása, hogy 2013-ra az online biztonság bekerüljön az iskolai tantervekbe.
- az online biztonság informális oktatásának megerősítése, online biztonsággal kapcsolatos előírások meghatározása az iskolákban, valamint a tanárok megfelelő képzésének biztosítása.
- a fenti célok elérése érdekében támogatás nyújtása köz-magán társulások számára.

A Bizottság:

- támogatást nyújt az online biztonság formális és informális oktatása területén bevált gyakorlati megoldások azonosításához és tagállamok közötti cseréjéhez, az idevágó oktatási tartalmak létrehozásához, továbbá a gyermekek, azok szülei, a kisgyermeknevelők és a tanárok tájékoztatása céljából alakuló köz-magán társulások számára.
- a Europass-csomagon belül külön modult hoz létre a digitális kompetenciák számára, és fejleszti az IKT oktatásban való használatára és oktatásra gyakorolt hatására vonatkozó mutatókat.

Az ágazat feladata:

- részvétel köz-magán társulásokban a tanárok és a gyermekek számára oktatóanyagokkal és tudatosságnövelő anyagokkal szolgáló interaktív eszközök és platformok kifejlesztésének támogatása céljával, építve a már meglévő kezdeményezésekre³⁶.

2.2.2. A tudatosságnövelő tevékenységek és a fiatalok részvételének fokozása

A bevált gyakorlati megoldásokat el kell terjeszteni annak érdekében, hogy a tudatosságnövelő kampányok eljussanak Európa-szerte minden gyerekhez, szülőhöz, kisgyermeknevelőhöz és tanárhoz³⁷. A tudatosságnövelő stratégiáknak figyelembe kell venniük a megszólított kisebb gyermekek és tizenévesek különböző fejlettségi szintjét, különös figyelmet szentelve a legkisebb és legkiszolgáltatottabb gyerekeknek, köztük a tanulási nehézségekkel küzdő és szellemi fogyatékossgal élő gyerekeknek is. Ugyanakkor internetes jogaik és felelősségük megismerése során az egymástól tanulás is hatékony tanulási módszernek bizonyul a gyermekek valamennyi korosztálya számára.

A Bizottság:

- 2014-től kezdődően – a Biztonságosabb Internet Központok támogatása érdekében – pénzügyi támogatást nyújt egy, az EU egészére kiterjedő interoperábilis szolgáltató infrastruktúra létrehozásához, melyen keresztül az online biztonsággal kapcsolatos információk, tudatosságnövelő eszközök és a fiatalok részvételét lehetővé tevő platformok válnak elérhetővé. A platform a bevált gyakorlati megoldások cseréjére vonatkozó referenciaértékeket is tartalmaz majd³⁸.
- az EU ifjúsági stratégiájának³⁹ megfelelően átdolgozza az Európai Ifjúsági Portált annak érdekében, hogy biztonságos és dinamikus virtuális környezet váljon elérhetővé a fiatalok közötti információcsere számára. A portál célja, hogy Európa-szerte referenciaként szolgáljon a minőségi ifjúsági információk terén a tanulás, a munka, az önkéntesség, az ifjúsági csereprogramok, a kultúra, a kreativitás és az egészség területén, valamint az ifjúsághoz kötődő egyéb témákban, ezenkívül a

³⁶ Például: www.teachtoday.eu.

³⁷ Építve a folyamatban lévő erőfeszítésekre is, mint pl. az e-készségek európai hete.

³⁸ Az ehhez szükséges jogszabályok elfogadásának függvényében.

³⁹ COM(2009) 200 végleges, valamint a Tanács állásfoglalása (2009. november 27.) az ifjúságpolitika terén folytatott európai együttműködés megújított keretéről (2010–2018).

fiatalok online részvétele szempontjából, és így eljusson minden európai fiatalhoz, ideértve a hátrányosabb helyzetű fiatalokat is.

A **tagállamok** feladata:

- a Bizottsághoz hasonlóan támogatás nyújtása a nemzeti szintű tudatosságnövelő kampányokhoz.
- a gyermekek bevonása az ő online tevékenységüket érintő nemzeti szintű kampányok kialakításába és/vagy jogszabályok előkészítésébe.
- a Bizottsághoz hasonlóan támogatás nyújtása a nemzeti szintű ifjúsági munkacsoportok számára.

Az **ágazat** feladata a tudatosságnövelő tevékenységek fokozása a következők révén:

- pénzügyi és műszaki támogatás nyújtása a nem kormányzati szervezeteknek és az oktatási szolgáltatóknak oktatási segédanyagok fejlesztéséhez.
- tudatosságnövelő anyagok terjesztése az ügyfelek körében az értékesítés helyén vagy internetes csatornáikon keresztül.

2.2.3. Egyszerű és hatékony felhasználói bejelentő eszközök

A gyermekek olyan kockázatok kezelésére való felkészítése érdekében, mint az internetes zaklatás vagy a gyermekek elcsábítása (grooming)⁴⁰, EU-szerte minden online szolgáltatásban és készüléken működő, hatékony bejelentési mechanizmusokat kell rendelkezésre bocsátani, amelyeken keresztül jelenthetők a gyermekek szempontjából károsnak tűnő tartalmak és kapcsolatok.

E mechanizmusok hozzájárulnak majd azon cél megvalósításához, hogy a polgárok számára egyszerűbbé váljon a számítógépes bűncselekmények bejelentése, különösen a számítógépes bűncselekményekkel foglalkozó nemzeti figyelmeztető platformok hálózatán és a jövőben felállítandó Bűnözés Elleni Európai Központon keresztül⁴¹.

Az említett mechanizmusok ezenkívül kiegészítik majd az eltűnt gyermekeknek és a szüleiknek segítségül létrehozott 116-os forróvonalat⁴², hiszen a gyermekeket érő internetes erőszak is oka lehet azok otthonról való eltűnésének.

Az **ágazat** feladata:

- az érintett nemzeti szereplőkkel együttműködve olyan mechanizmust létrehozni és EU-szerte bevezetni, amely lehetővé teszi a szolgáltatásaikat használó gyermekek számára a káros tartalmak és viselkedés jelentését. A szolgáltatásnak ismertnek, könnyen megtalálhatónak, felismerhetőnek és mindenki számára hozzáférhetőnek kell lennie az internetezés bármely olyan pillanatában, amikor a gyermeknek szüksége lehet rá. Egyértelmű és közérthető bejelentési kategóriákat kell alkalmaznia, és a bejelentések mihamarabbi és megfelelő kezelhetősége érdekében nyilvánvaló szolgáltatói háttér-infrastruktúrával kell rendelkeznie. A bejelentéseket a hatályos adatvédelmi jogszabályokkal összhangban kell kezelni.

⁴⁰ A „grooming” kifejezés olyan szándékos cselekményt takar, melynek célja összebarátkozni és érzelmi kötődést kialakítani egy gyermekkel a vele folytatott szexuális tevékenységnek vagy a gyermek kizsákmányolásának előkészítéseként.

⁴¹ COM(2012) 140 végleges.

⁴² A Bizottság 2007/116/EK határozata (2007. február 15) a 116-os nemzeti számsík harmonizált közérdekű szolgáltatások harmonizált számai részére történő fenntartásáról; az Európai Parlament és a Tanács 2002/22/EK irányelve (2002. március 7.) az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról („Egyetemes szolgáltatási irányelv”).

A Bizottság:

- előmozdítja a páneurópai önszabályozási megállapodásokban érintett ágazati szereplők és a „Biztonságos Internet” segélyvonalak közötti együttműködést.
- fontolóra veszi szabályozó intézkedések bevezetését, amennyiben az ágazati kezdeményezések nem vezetnek eredményre.
- továbbra is biztosítja az egyetemes szolgáltatási irányelvnek a tagállamok azon kötelezettsége tekintetében történő megfelelő végrehajtását, hogy üzembe állítsák a 116000-ás forróvonalat; továbbá a Bizottság támogatást nyújt eltűnt gyermekek felkutatására szolgáló segélyhívó vonalak létesítéséhez és üzemeltetéséhez.

A tagállamok feladata:

- megadni a szükséges támogatást a bejelentési mechanizmusok felállításához és bevezetéséhez, különösen az olyan esetekben, ahol felmerül a partnerekkel – például forróvonalakkal és bűnüldöző testületekkel – való együttműködés szükségessége.
- az említett mechanizmusok megfelelő működésének nyomon követése nemzeti szinten.
- a 116000-ás forróvonal üzembe állítása.

2.3. Biztonságos online környezet teremtése a gyermekek számára

Mivel a gyerekek nem veszik észre minden esetben az interneten rájuk leselkedő veszélyeket és/vagy nincsenek mindig tudatában a cselekedeteik esetleges következményeinek, a felkészültség és az oktatás fokozása mellett is szükség van az azokat kiegészítő védelem kiépítésére. A káros viselkedéssel vagy tartalommal való találkozás fájdalmas internetes élményekkel és a valós életben is jelentkező kockázatokkal járhat. Ezért olyan intézkedések végrehajtására van szükség, amelyek révén megelőzhető, hogy gyermekeink ilyen tartalommal vagy viselkedéssel találkozzanak. A javasolt intézkedések a kisebb gyermekeket és a tizenéveseket egyaránt érintik, mivel a különböző korú gyermekek különböző módon használják az új technológiákat, így nem létezik olyan megoldás, amely minden gyerekre alkalmazható lenne és minden gyerek online biztonságát szavatolná. A javaslatban ezért adott esetben utalást teszünk a korcsoportok szerinti szemléletbeli különbségekre.

2.3.1. A gyermekek életkorának megfelelő adatvédelmi beállítások

Habár a magánéletet fenyegető veszélyek minden felhasználó esetében fennállnak, a gyermekek különösen kiszolgáltatottak e tekintetben. A nagyon kicsi gyermekek nem tudják, hogyan kell módosítani adatvédelmi beállításait, és nem fogják fel tetteik lehetséges következményeit, így könnyen a csábítás (grooming) célpontjaivá válhatnak, és kockára tehetik online hírnevüket. Ezért a gyermekek alapértelmezett adatvédelmi beállításait úgy kell kialakítani, hogy a lehető legnagyobb fokú védelmet biztosítsák a számukra.

Az **ágazattól** azt várjuk, hogy:

- vezessen be⁴³ átlátható alapértelmezett adatvédelmi beállításokat, egyrészt olyan közérthető tájékoztatással és figyelmeztetésekkel kiegészítve azokat, amelyek

⁴³ A magánélet védelmét és az adatvédelmet érintő intézkedések végrehajtását hozzá kell igazítani az idevágó európai uniós jogszabályokban foglaltakhoz, beleértve a jelenlegi adatvédelmi irányelv folyamatban lévő felülvizsgálata során nyert ismereteket is. Az Európai Parlament és a Tanács 1995. október 24-i 95/46/EK irányelve a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról. A Bizottság javaslatot tett a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre, COM(2012) 11 végleges.

tudatják a kiskorúakkal, hogy milyen következményekkel járhat az alapértelmezett adatvédelmi beállítások megváltoztatása, másrészt környezetfüggő információkkal az internetes profil létrehozása során kötelezően kitöltendő vagy kitölteni javasolt mezők mindegyikének adatvédelmi szintjére vonatkozóan.

- teremtsen meg az elektronikus azonosítás és hitelesítés műszaki hátterét.

A *Bizottság*:

- új adatvédelmi rendeletre tett javaslatot, amely kifejezetten foglalkozik a gyermekek magánéletének védelmével, és bevezeti „a személyes adatok tárolásának megszüntetéséhez való jog” fogalmát.
- 2012 folyamán javaslatot kíván tenni egy olyan páneurópai elektronikus hitelesítési keretre, amely – az adatvédelmi rendeletjavaslat életkorra vonatkozó rendelkezéseinek való megfelelés biztosítása érdekében – lehetővé teszi a személyes jellemzőknek (különösen az életkornak) a hitelesítés céljaira történő használatát.
- támogatja az EU területén az érintett szolgáltatásokban felhasználandó elektronikus azonosítás és hitelesítés műszaki hátterének kifejlesztésére és bevezetésére irányuló K+F tevékenységeket.

A *tagállamok* feladata:

- a területen hatályos európai uniós jogszabályok nemzeti szinten történő végrehajtása.
- önszabályozó intézkedések ágazat általi elfogadásának ösztönzése és végrehajtásuk nyomon követése nemzeti szinten.
- tudatosságnövelő tevékenységek támogatása nemzeti szinten.

2.3.2. *A szülői felügyeleti eszközök szélesebb körű rendelkezésre bocsátása és használata*

A szülők 80 %-ának véleménye szerint, ha a szülői felügyeleti eszközök szélesebb körben állnának rendelkezésre és javulna a teljesítményük, a gyermekek nagyobb biztonságban és eredményesebben használhatnák az internetet⁴⁴. Ugyanakkor átlagosan csupán az európai szülők 28 %-a él annak lehetőségével, hogy a gyermekének nem való weboldalakat blokkolja vagy szűri⁴⁵. A szülői felügyeleti eszközök használata olyan kiegészítő intézkedés, melynek révén a szülők – a véleménynyilvánítás szabadságának kellő tiszteletben tartása mellett – a tartalmak szűrésére és az online tevékenység nyomon követésére alkalmas beállítások megadásával megvédhetik kisebb gyermekeiket attól, hogy nem megfelelő tartalmakkal találkozzanak az interneten. Bővíteni szükséges a rendelkezésre álló szülői felügyeleti eszközök több nyelven elérhető kínálatát és használatát annak érdekében, hogy a szülők megfelelő ismeretek birtokában dönthessenek a használatukról.

Az *ágazat* feladata:

- egyszerűen konfigurálható, felhasználóbarát és Európa-szerte, valamennyi internetképes készüléken, mindenki számára elérhető szülői felügyeleti eszközök hozzáférhetőségének biztosítása. A szóban forgó eszközöknek minden készülék- és tartalomtípus esetében hatékonyan kell működniük, ideértve a felhasználók által létrehozott tartalmakat is. Ezenkívül – az elszámoltathatóság és az átláthatóság érdekében – meg kell felelniük a már bevált gyakorlati megoldásoknak. Az eszközöket propagálni kell annak érdekében, hogy a lehető legtöbben tudjanak a létezésükről, és használják őket.

A *Bizottság*:

⁴⁴ Lásd az 5. lábjegyzetet.

⁴⁵ Lásd a 6. lábjegyzetet.

- támogatást nyújt a szülői felügyeleti eszközök teljesítményértékeléséhez és teszteléséhez, valamint a szülők és a gyerekek felkészítését célzó releváns támogatási szolgáltatások részére.
- a K+F tevékenységekhez támogatást nyújt annak vizsgálatára, hogy a korhatár-besorolási és a tartalombesorolási rendszerek miként tehetők értelmezhetővé a hatékony és több nyelven is működni képes szülői felügyeleti eszközök számára.
- fontolóra veszi szabályozói intézkedések bevezetését, amennyiben az ágazati önszabályozás nem vezet eredményre.

A Bizottság felkéri a **tagállamokat** arra, hogy:

- támogassák az ágazatnak a szóban forgó területen tett erőfeszítéseit, és kövessék nyomon azok megvalósulását a területükön értékesített készülékeken.
- teszteljék és tanúsító rendszerekkel hitelesítsék a szülői felügyeleti eszközök működését.
- fokozzák az eszközök hozzáférhetőségét.

2.3.3. A korhatár-besorolás és a tartalombesorolás szélesebb körű használata

A gyermekeket érintő online kockázatok egyike az, hogy nem megfelelő (például pornográf vagy erőszakos) tartalommal találkoznak az interneten. A korhatár-besorolás és a tartalombesorolás szempontjából a cél egyrészt olyan, általános, átlátható és következetes szemléletmód kialakítása, amely különböző tartalmakra/szolgáltatásokra is (ideértve az internetes játékokat, alkalmazásokat, valamint az oktatási célú és más kulturális tartalmakat) alkalmazható lenne egész Európában, másrészt az innovatív megoldások feltárása (mint pl. a felhasználók általi besorolás vagy az automatikus besorolás). A rendszernek világos korhatárokat kell felkínálnia a szülők számára, ugyanakkor figyelembe kell vennie, hogy a különböző országokban ugyanaz a tartalom adott esetben más kortól kezdve minősül megfelelőnek. Az említett szemléletet minden ágazati szektorban következetesen kell alkalmazni, így kiküszöbölhető a különféle médiumok esetében jelenleg alkalmazott eltérő rendszerek közötti összeférhetetlenség, a piaci verseny előnyére.

Az **ágazat** feladata:

- a korhatár-besorolás és a tartalombesorolás EU-szintű, a fent említett szolgáltatások mindegyikében alkalmazható szemléletmódjának kialakítása, építve a PEGI-re és más, már meglévő kezdeményezésre.
- annak megvizsgálása, hogy ezek a rendszerek miként tehetők értelmezhetővé a szülői felügyeleti eszközök számára.

A **Bizottság** támogatást nyújt:

- a területen hozott önszabályozási intézkedésekhez, illetve amennyiben az ágazati önszabályozás nem vezet eredményre, mérlegeli a jogszabályi intézkedés lehetőségét.
- 2014-től kezdődően az életkori sajátosságoknak megfelelő tartalmakat biztosító interoperábilis platformok bevezetéséhez.

A Bizottság felkéri a **tagállamokat** arra, hogy:

- a területre vonatkozó saját rendelkezéseik szabta kereteken belül működjenek együtt, és a nemzeti szinten érintett érdekeltet bátorítsák arra, hogy vegyék ki a részüket az EU-szintű korhatár-besorolási és a tartalombesorolási rendszerek meghatározásából és bevezetéséből.
- támogassák az ilyen rendszerek megfelelő működéséhez szükséges panasztételi eljárás működtetését.

2.3.4. Internetes reklám és túlköltekezés

A gyerekek, különösen a kisebbek még nem rendelkeznek a reklámüzenetek kritikus kezelésének képességével. A virtuális világban a gyerekekkel gyakran előfordul, hogy a mobiltelefonjukról kezdeményezett hívás vagy szöveges üzenet segítségével, tehát előzetes szülői engedély nélkül fizethetnek virtuális javakért⁴⁶. Megpróbálhatnak online szerencsejáték-oldalakat vagy játéköldalakat megnyitni. Mobiltelefonjuk segítségével csengőhangokat tölthetnek le vagy véletlenül csatlakozhatnak az internetre. Mindez komoly költségekkel járhat.

A cél az lenne, hogy a gyermekeknek szóló weboldalakon szereplő hirdetésekre vonatkozó normák az audiovizuális szolgáltatások esetében előírtakéhoz⁴⁷ hasonló védelmi szintet biztosítsanak, hogy ne készüljenek gyermekeknek célzó viselkedésalapú hirdetések, valamint hogy a gyerekek által az interneten és mobiltelefonon végrehajtott fizetések ne generáljanak nem várt költségeket.

Az **ágazat** betartja a hatályos jogszabályi rendelkezéseket⁴⁸, különösen az internetes profilokra és a viselkedésalapú hirdetésekre vonatkozó rendelkezéseket. Az **ágazat** feladata továbbá:

- átlátható, világos és az életkori sajátosságoknak megfelelő tájékoztatás nyújtása az interneten keresztül elérhető szolgáltatások árát illetően, valamint az olyan alapbeállítások kerülése, amelyekkel a gyermekek könnyen hozzáférhetnek további fizetést igénylő, emeldíjas szolgáltatásokhoz.
- a gyermekek közvetlen megkörményezésének, valamint arra való bátorításának kerülése, hogy mobiltelefonjuk segítségével vagy más, előzetes szülői közreműködést nem igénylő módon virtuális javakat vagy egyenleget vásároljanak. A gyermekek és a szülők döntésének megkönnyítése érdekében az esetleges többletköltségekre vonatkozóan környezetfüggő korai figyelmeztetéseket kell kialakítani.
- az önszabályozásra vonatkozó meglévő normák – mint például az Európai Önszabályozó Reklámszervezet által a viselkedésalapú hirdetésekre vonatkozóan meghatározott normák⁴⁹ – felhasználása, valamint olyan intézkedések proaktív végrehajtása, melyek célja megakadályozni, hogy a gyermekek az online médiumok bármelyikében nem megfelelő hirdetésekkel találkozzanak.
- intézkedések elfogadása annak megakadályozására, hogy a gyermekek online szerencsejáték-oldalokhoz férjenek hozzá.

A **Bizottság**:

- fokozza a meglévő uniós jogszabályok végrehajtásának mértékét és ösztönzi további önszabályozási intézkedések elfogadását a gyermekek nem megfelelő hirdetésekkel és túlköltekezéssel szembeni védelmének fokozása érdekében.

⁴⁶ A holland „My Child online” alapítvány 2011-ben adta ki „Pas op je Portemonnee” című jelentését, amelyben azt állítja, hogy egyre többen panaszkodnak a gyermekek virtuális világbeli költekezése miatt. Az Egyesült Királyságban készült, „Briefing on the internet, e-commerce, children and young people” (Tájékoztató az internet, az e-kereskedelem, a gyermekek és a fiatalok helyzetéről) című elemzés áttekintést nyújt a gyerekeket és az e-kereskedelmet érintő számos kérdéstről.

⁴⁷ Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvben foglaltak szerint.

⁴⁸ Ideértve a jelenleg hatályos adatvédelmi irányelvet és az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelvet. A gyermekeknek célzó hirdetési és kereskedelmi gyakorlatoknak meg kell felelniük a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseinek.

⁴⁹ <http://www.easa-alliance.org/page.aspx/386>.

- amennyiben az önszabályozás nem vezet eredményre, mérlegeli további jogszabályi intézkedések bevezetésének lehetőségét.
- a következő fogyasztóvédelmi menetrend keretében részletekbe menően foglalkozik a gyerekek mint fogyasztók kérdéskörének tágabb vetületeivel.
- a belső piacon működő online szerencsejátékokról szóló, 2012-ben előterjesztendő közleményben megvizsgálja a kiskorúak védelmének fokozására kínálkozó lehetőségeket.

A Bizottság felkéri a **tagállamokat** arra, hogy:

- biztosítsák a szóban forgó területen hatályos jogszabályoknak a területükön működő vállalatok általi tiszteletben tartását.
- támogassák az ágazatot a nem megfelelő internetes reklámozásra vonatkozó magatartási kódexek létrehozásában, és nemzeti szinten kövessék nyomon azok végrehajtását.

2.4. Küzdelem a gyermekek szexuális zaklatása és kizsákmányolása ellen

Az internetet egyre többen használják a gyermekek szexuális zaklatását ábrázoló képek terjesztésére. Számos megoldásra váró probléma adódik: az áldozatokat be kell azonosítani, meg kell menteni és támogatni kell, az elkövetők ellen eljárást kell indítani, és a gyermekek szexuális zaklatását ábrázoló képek felkutatása, internetről való eltávolítása és újbóli feltöltésének megakadályozása útján gátat kell vetni azok további terjedésének.

2.4.1. *A gyermekek szexuális zaklatásával kapcsolatos, különféle internetes csatornákon terjedő anyagok gyors és szisztematikus azonosítása, jelentése és eltávolítása*

Növelni kell az illegális tartalmak lakossági bejelentését szolgáló, meglévő bejelentési pontok (forróvonalak) ismertségét, valamint e pontokat össze kell kapcsolni a számítógépes bűncselekmények bejelentését szolgáló, az EU egészére kiterjedő valamennyi jövőbeli bejelentési mechanizmussal és intézkedéssel. Eredményesebbé kell tenni a gyermekek szexuális zaklatását ábrázoló képek szisztematikus felkutatását, eltávolítását és újbóli feltöltésének megakadályozását.

Az e területen végrehajtott intézkedéseknek meg kell felelniük a gyermekek szexuális bántalmazása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló új irányelvnek⁵⁰, az elektronikus kereskedelemről szóló irányelvnek⁵¹, a hatályos adatvédelmi jogszabályoknak és az Európai Unió alapjogi chartájának.

A Bizottság:

- támogatja az ágazat, a bűnüldöző testületek és a forróvonalak közötti együttműködést a folyamat javítása és a gyermekek szexuális zaklatását ábrázoló képek eltávolításához szükséges idő lerövidítése érdekében, koordinálja az eszközök és a források megosztását, és továbbra is támogatja a forróvonalak INHOPE elnevezésű

⁵⁰ A gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló, 2011. december 13-i 2011/93/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv bűncselekménynek nyilvánítja a gyermekpornográfiával kapcsolatos bűntetteket, a gyermekkel szexuális céllal történő kapcsolatfelvételt (grooming), a webkamerával elkövetett szexuális zaklatást és a gyermekpornográfia interneten, fájletöltés nélkül történő megtekintését.

⁵¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”), amely lefekteti az értesítési-eltávolítási eljárások jogi alapját.

hálózatát az illegális tartalmak lakosság általi bejelentésének megkönnyítése, az azok eltávolításához szükséges idő további csökkentésére irányuló, megfelelő nyomonkövetési intézkedések meghozatala, valamint a forróvonalak ismertségének javítására alkalmas módszerek azonosítása érdekében.

- támogatja a rendőrségi nyomozás során használható innovatív műszaki megoldásokra, nevezetesen a különböző internetes csatornákon keresztül terjedő, a gyermekek szexuális zaklatásával kapcsolatos anyagok hatékony beazonosítására és felismerésére, valamint ezen anyagok eltávolítására és újbóli feltöltésének megakadályozására alkalmas megoldásokra irányuló K+F-et és azok bevezetését.
- támogatja a bűnüldöző szerv tagjainak képzését.
- horizontális kezdeményezést fogad el az értesítési-cselekvési eljárásokra vonatkozóan. A kezdeményezés foglalkozni fog különösen az illegális tartalmak különböző kategóriáira, ezen belül a gyermekek szexuális zaklatását ábrázoló képekre irányuló értesítési-eltávolítási mechanizmusok hatékonyságát gátló tényezőkkel⁵².

A tagállamok feladata:

- a gyermekek zaklatásával kapcsolatos, interneten elérhető anyagok elleni küzdelemben érintett bűnüldöző testületek rendelkezésére álló források bővítése.
- a gyermekek szexuális bántalmazása elleni küzdelemről szóló irányelvnek megfelelően annak biztosítása, hogy a nyomozó testületeknek hatékony nyomozati eszközök álljanak rendelkezésükre, ezáltal nagyobb kapacitással rendelkezzenek a gyermek áldozatok beazonosítására; továbbá hatékony védintézkedések biztosítása az ilyen eszközöket használók demokratikus elszámoltathatósága érdekében.
- az interneten talált illegális tartalmak lakossági bejelentését szolgáló forróvonalak fenntartásának és ismertségének nemzeti szinten történő támogatása.
- a forróvonalak és az ágazat közötti, a gyermekek zaklatásával kapcsolatos anyagok eltávolítására irányuló együttműködés fejlesztésének támogatása.

Az ágazat

- tegyen lépéseket, adott esetben hozzon proaktív intézkedéseket a gyermekek szexuális zaklatásával kapcsolatos anyagok internetről való eltávolítása érdekében.
- erősítse az együttműködést a bűnüldöző testületekkel és a forróvonalakkal az értesítési-eltávolítási eljárások finomítása és teljesítménymérő referenciaértékek megállapítása érdekében.
- fejlesszen ki és használjon olyan eszközöket, amelyek hatékonyabbá teszik a gyermekek szexuális zaklatását ábrázoló képek azonosítását, az értesítési-eltávolítási eljárásokat és az újbóli feltöltés megakadályozását.

2.4.2. Együttműködés nemzetközi partnerekkel a gyermekek szexuális zaklatása és kizsákmányolása elleni küzdelemben

Az internetnek nem szabnak gátat a nemzeti határok, a nemzetközi együttműködés tehát alapvető fontosságú e területen. A felmerülő problémákat összehangoltabb, fenntarthatóbb módon, globális megközelítés alapján szükséges kezelni. Lehetséges, hogy egy gyermekzaklatással kapcsolatos anyagot az egyik országban fenntartott szerverre másik országból töltötték fel, megtekintésére és bejelentésére azonban egy harmadik országban kerül sor – az Internet Watch Foundationnál 2011 során bejelentett, gyermekzaklatással kapcsolatos

⁵² Amint azt a Bizottság az „Egységes keret az elektronikus kereskedelem és az online szolgáltatások digitális egységes piacába vetett bizalom megerősítésére” című közleményében (COM(2011) 942) előirányozta.

anyagok több mint fele Európán kívüli szolgáltató szerverén található⁵³. A hivatkozott jelentés megállapítja, hogy a technológiák fejlődésével változnak a szóban forgó anyagok terjesztésének és hozzáférésének módszerei is, ezért a forróvonalaknak is folyamatosan alakítaniuk kell stratégiáikon és fejleszteniük kell az eszközeiket, hogy együtt képesek legyenek a folyamatosan változó internetes környezetben felbukkanó, gyermekzaklatással kapcsolatos anyagokat azonosítani és eltávolítani.

A Bizottság:

- arra bízta az INHOPE forróvonal-hálózatot, hogy világszerte bővítse tagságát. A jelenlegi tagság máris kiterjed egyebek mellett Oroszországra, Japánra, az USA-ra, Dél-Afrikára, Ausztráliára és Dél-Koreára.
- támogatja az Európa Tanács számítógépes bűnözésről szóló egyezményének végrehajtását és a benne foglalt elvek megvalósulásának technikai és jogi védőintézkedések révén történő előmozdítását.
- a területen közös prioritásokat megállapító, a számítógépes biztonsággal és számítógépes bűnözéssel foglalkozó EU–USA munkacsoporton és hasonló struktúrákon keresztül együttműködik nemzetközi partnerekkel, egyebek mellett a gyermekpornográfia internetről való eltávolítása és a gyermekek internetes felkészültségének javítása érdekében.
- részt vesz a 2012 őszén tartandó EU–USA konferencia szervezésében.
- törekszik a világ más régióinak bevonására és támogatja a világszintű együttműködést.

A Bizottság felkéri a **tagállamokat** arra, hogy:

- támogassák a Bizottságnak a nemzetközi partnerekkel való együttműködés fokozására irányuló erőfeszítéseit.

A Bizottság felkéri az **ágazatot**:

- a területen bevált gyakorlati megoldások cseréjére és a nemzetközi partnerekkel való együttműködésre.

3. KÖVETKEZTETÉS

Jóllehet az internetet, az internetcsatlakozáshoz használt eszközöket és az interneten ma elérhető szolgáltatásokat eredetileg nem kifejezetten gyermekek általi használatra tervezték, a kutatások tanúsága szerint a gyerekek egyre fontosabb helyet foglalnak el a felhasználók táborán belül, ennél fogva külön csoportot képeznek, amelyre külön oda kell figyelni. A gyerekek mostani internethasználati szokásai alapján tudjuk meghatározni, milyen legyen a holnap digitális világa. Az e területen tett erőfeszítések európai szintű összefogása a gyermekbarát internet kialakításához szükséges interoperábilis és fenntartható infrastruktúrák fejlesztésén keresztül hozzájárul a növekedés és az innováció serkentéséhez is. A tudatosságnövelő tevékenységek fokozása, valamint a gyermekek digitális jártasságának és médiaműveltségének fejlesztése javítja karrierkilátásaikat és foglalkoztathatóságukat, továbbá segít nekik abban, hogy „digitális polgárokként” magabiztosan mozogjanak a digitális világban. A gyermekeknek szóló interaktív tartalmakban rejlő potenciál kibontakoztatása élenkítőleg hat majd az európai egységes digitális piacra. A szabályozási kezdeményezéseknél rugalmasabb, gyorsabban reagáló, a piac igényeihez jobban alkalmazkodó megoldásokat kínáló megbízható, fenntartható és elszámoltatható irányítási modell kialakításához a fiatalok

⁵³ Internet Watch Foundation (az Egyesült Királyságban működő forróvonal): Annual and Charity Report 2011. (Éves és jótékonyági jelentés.)

védelmét és felkészítését célul kitűző, megfelelő teljesítményértékelést és független nyomkövetési rendszert alkalmazó állandó és hatékony ágazati önszabályozásra van szükség. Ugyanakkor a Bizottság arra fog törekedni, hogy a gyermekek online biztonságával kapcsolatos témák felkerüljenek az Internetirányítási Fórum és az ehhez hasonló fórumok napirendjére, és hogy az ezen a területen tevékenykedő más nemzetközi szervezetekkel a bevált gyakorlati megoldások cseréjére kerüljön sor. Továbbra is a nemzetközi partnerekkel történő együttműködésre fogja ösztönözni az uniós forrásokból megvalósuló projekteket, és a jövőben is megrendezi a Biztonságosabb Internet Fórum nemzetközi konferenciát, amelynek keretében a világ minden részéről érkezett érdekeltek 2004 óta rendszeresen összegyűlnek, hogy megvitassák a gyermekek online biztonságának kérdését.

A Bizottság felkéri a tagállami hatóságokat, ágazati szereplőket és a többi érintett szereplőt, hogy támogassák a javaslatban szereplő stratégiát, és a többi érdekeltcsoporttal együttműködve tegyék meg a sikeres végrehajtásához szükséges lépéseket.

A Bizottság kidolgozza a gyermekek online biztonságára irányuló politikák és intézkedések egész Európában érvényes teljesítményértékelési rendszerét, amely a Bizottság, a tagállamok, a magánszektor és az önkéntes szektor által felhasznált források szerinti bontásban többek között elemzi a források felhasználását. Végezetül a Bizottság szigorúan nyomon fogja követni az ágazat által aláírt jelenlegi önszabályozási megállapodások végrehajtását.

Az intézkedések áttekintése

Cselekvés

Főbb szereplők

Ütemezés

1. pillér – Gyermekeknek és fiataloknak szóló minőségi online tartalmak

A gyermekeknek szóló kreatív és oktatási célú online tartalmak előállításának ösztönzése

A Bizottság, melynek munkáját a tagállamok és az ágazat támogatja

2012-től folyamatosan

A kisgyermek internethasználattal kapcsolatos pozitív tapasztalatainak gyarapítása

A Bizottság, melynek munkáját a tagállamok és az ágazat támogatja

2012-től folyamatosan

2. pillér – A tudatosságnövelő és felkészítő intézkedések fokozása

Digitális jártasság és médiaműveltség, a biztonságos internetezés iskolai oktatása

A tagállamok, amelyeket a Bizottság és az ágazat támogat

2013-ig

A tudatosságnövelő tevékenységek és a fiatalok részvételének fokozása

A Bizottság, melynek munkáját a tagállamok és az

2012-től folyamatosan

ágazat támogatja

Egyszerű és hatékony felhasználói bejelentő eszközök	Az ágazat, melynek munkáját a Bizottság és a tagállamok támogatják	Első eredmények 2012 végére. Teljes végrehajtás 18 hónapon belül.
--	--	---

3. pillér – Biztonságos online környezet teremtése a gyermekek számára

A gyermekek életkorának megfelelő adatvédelmi beállítások	Az ágazat, melynek munkáját a Bizottság és a tagállamok támogatják	Első eredmények 2012 végére. Teljes végrehajtás 18 hónapon belül.
---	--	---

A szülői felügyeleti eszközök szélesebb körű rendelkezésre bocsátása és használata	Az ágazat, melynek munkáját a Bizottság és a tagállamok támogatják	Első eredmények 2012 végére. Teljes végrehajtás 18 hónapon belül.
--	--	---

A korhatár-besorolás és a tartalombesorolás szélesebb körű használata	Az ágazat, melynek munkáját a Bizottság és a tagállamok támogatják	Első eredmények 2012 végére. Javaslat kidolgozása 18 hónapon belül.
---	--	---

Internetes reklám és túlköltekezés	Az ágazat, melynek munkáját a Bizottság és a tagállamok támogatják	2012-től folyamatosan
------------------------------------	--	-----------------------

4. pillér – Küzdelem a gyermekek szexuális zaklatása és kizsákmányolása ellen

A gyermekek szexuális zaklatásával kapcsolatos, különféle internetes csatornákon terjedő anyagok gyors és szisztematikus azonosítása, jelentése és eltávolítása	A Bizottság, melynek munkáját a tagállamok és az ágazat támogatja	2012-től folyamatosan, első eredmények 2012 végére.
---	---	---

Együttműködés nemzetközi partnerekkel a gyermekek szexuális zaklatása és kizsákmányolása elleni küzdelemben	A Bizottság, melynek munkáját a tagállamok és az ágazat támogatja	2012-től folyamatosan
---	---	-----------------------